

В відповідності з вимогами ст.195.1.3 ст. 195 ПКУ операції поставки українськими постачальниками послуг нерезиденту по переробці давальницької сировини оподатковується ПДВ по ставці 0%.

Оскільки давальницька сировина – власність замовника, то право власності не переходить до виконавця. Тому в бухгалтерському обліку давальницька сировина обліковується на рахунку 022 «Матеріали, прийняті в переробку» за балансового рахунку 02 «Активи на відповідальному зберіганні». Облік витрат по переробці сировини ведуть на рахунку 23 «Виробництво».

Облік ЗЕД здійснюється по багатьох напрямках. Він стосується обліку валютних коштів, експортно-імпортних операцій і товарних операцій, операцій з давальницькою сировиною в ЗЕД.

І. КУЖЕЛЬ, ЭК-59ас

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИКА ЙОГО СКЛАДАННЯ

З економічної точки зору баланс це система взаємопов'язаних показників, які характеризують з одного боку активи, те чим володіє чи розпоряджається підприємство (ресурси), а з іншого боку — те, що характеризує правовий аспект цього майна (пасиви), до яких відносяться зобов'язання і капітал.

Між складовими елементами балансу існує зв'язок, який зображується співвідношеннями. Так, перше співвідношення (1.1), або балансове рівняння, є необхідною умовою розгляду балансу як за формою, так і за змістом. Власне з цього розпочинається ознайомлення з бухгалтерським балансом.

$$\text{Актив (А)} = \text{Пасив (П)} \quad (1.1)$$

Друге співвідношення (1.2) умовно можна назвати структурним, оскільки засвідчує, з одного боку, склад майна — основні, оборотні засоби, тобто величину засобів вкладених у господарську діяльність, а з іншого — хто і в якій формі брав участь у створенні (формуванні) майна підприємства (власний капітал, кредити банків, кредиторська заборгованість постачальникам тощо).

$$\text{Активи (A)} = \text{Зобов'язання (З)} + \text{Капітал (К)} \quad (1.2)$$

Зміна частки власних і залучених засобів буде свідчити про ступінь фінансової залежності підприємства від власників, акціонерів та кредиторів. За структурою бухгалтерського балансу можна визначити належність підприємства до певної галузі (виду) економічної діяльності (промисловості, сільського господарства, торгівлі, банківської, бюджетної діяльності тощо); організаційно-правових форм господарювання (приватне, колективне, комунальне, державне підприємство, господарське товариство тощо), за економічним призначенням продукту (продукція, виконані роботи, надані послуги).

Третє співвідношення (1.3) завжди характеризує вартість чистих активів, тобто майна, яке остаточно, після вирахування зобов'язань, є власністю підприємства і може бути об'єктом розподілу між засновниками чи акціонерами при ліквідації підприємства чи його закритті [6, с. 54].

$$\text{Власний капітал (К)} = \text{Активи (A)} - \text{Зобов'язання (З)} \quad (1.3)$$

Активи – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому. Тобто, для того, щоб засоби підприємства відобразити в активі балансу необхідно щоб вони відповідали таким ознакам:

- це ресурс, який контролюється підприємством;
- виник в результаті минулих подій;

- використання його приведе до отримання економічної вигоди.

Якщо ж актив не відповідає хоча б одній з цих ознак, то він не може бути відображений в балансі.

Зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла в наслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Баланс підприємства — це таблиця встановленої форми, в якій ліворуч розміщуються активи підприємства, а праворуч — пасиви, які включають капітал і зобов'язання. З метою отримання узагальненої інформації за видами активів і пасивів, вони в балансі об'єднуються в розділи за їх економічним змістом.

У першому розділі активу Балансу «Необоротні активи» відображається вартість необоротних активів, а саме: нематеріальних активів, основних засобів, незавершеного будівництва, довгострокових фінансових інвестицій, довгострокових біологічних активів, довгострокової дебіторської заборгованості, відстрочених податкових активів та інших необоротних активів.

У другому розділі активу Балансу «Оборотні активи» відображається вартість оборотних активів до яких відносяться: запаси, поточні біологічні активи, включаючи незавершене виробництво; векселі одержані; дебіторська заборгованість як за товари, роботи і послуги так і інша; поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, інші оборотні активи.

У третьому розділі активу Балансу « Витрати майбутніх періодів» відображається сума витрат майбутніх періодів, які були понесені протягом поточних або попередніх звітних періодів, але відносяться до наступних звітних періодів.

У розділі четвертому «Необоротні активи та групи вибуття» активу балансу відображають необоротні активи та групи вибуття, що утримуються для продажу.

У першому розділі пасиву Балансу «Власний капітал» наводиться інформація про власний капітал підприємства – статутний та пайовий капітал, усі види додаткового і резервного капіталу, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений та вилучений капітал.

У другому розділі пасиву Балансу «Забезпечення наступних витрат і платежів» відображається сума створених відповідно до чинного законодавства резервів на забезпечення наступних витрат і платежів, а також отримані цільові фінансування та надходження; страхові організації відображають в цьому розділі страхові резерви і частку перестраховиків у страхових резервах.

У третьому розділі пасиву Балансу «Довгострокові зобов'язання» наводиться інформація про довгострокові кредити банків, позикові кошти, заборгованість за виданими довгостроковими векселями та випущеними акціями, відстрочені податкові зобов'язання, тобто про зобов'язання, які не будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або протягом 12-ти місяців з дати балансу.

У четвертому розділі пасиву Балансу «Поточні зобов'язання» відображаються поточні зобов'язання до яких відносяться: короткострокові кредити банків та позички, короткострокові векселі видані, кредиторська заборгованість перед постачальниками, різними кредиторами, працівниками, бюджету тощо. Тобто в цьому розділі відображаємо зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або протягом 12-ти місяців з дати балансу.

У п'ятому розділі пасиву Балансу «Доходи майбутніх періодів» відображаються доходи, які отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, але будуть визнані в майбутніх періодах.

Основним елементом балансу є балансова стаття, яка є неподільним показником в балансі і характеризує окремий вид або групу активів (активна стаття) або вид зобов'язань чи капіталу (пасивна стаття). Стаття – це елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, встановленим П(С)БО 1, тобто

визначенню активів, зобов'язань і власного капіталу. Стаття наводиться у балансі, якщо відповідає двом критеріям:

- існує ймовірність надходження або вибуття майбутніх економічних вигод, пов'язаних з цією статтею;
- оцінка статті може бути достовірно визначена.

Балансова стаття може бути одноелементною, наприклад, «Нематеріальні активи», «Векселі одержані», «Статутний капітал», яка заповнюється за даними одного балансового рахунку, або багатоеlementною, наприклад, «Інші необоротні активи», «Інша поточна дебіторська заборгованість», «Інші довгострокові фінансові зобов'язання» — для заповнення яких використовуються дані двох або більше балансових рахунків, субрахунків.

До таких балансових статей, як «Нематеріальні активи», «Основні засоби», «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги», що розташовуються в активі балансу та «Власний капітал», «Страхові резерви», що розташовують в пасиві балансу наводяться дані за регулюючими рахунками в дужках і при підрахунку підсумків віднімаються.

Кожній балансовій статті привласнюється код рядка, в межах трьох знаків, і який є незмінним. Інформація по кожній балансовій статті наводиться на початок і на кінець звітної періоду (в квартальних балансах) та на кінець року (в річних балансах).

Балансові статті об'єднуються в розділи, що дає можливість загального огляду балансу і дуже зручно при проведенні аналізу інформації. В основі об'єднання балансових статей в розділи покладено принцип їх ліквідності та їх економічна класифікація. У балансах підприємств України статті активу розташовують зверху вниз, починаючи з найменш ліквідних і закінчуються найбільш ліквідними. Під ліквідністю активів слід розуміти їх спроможність перетворюватися у грошові кошти (готівку) за якийсь певний час.

Найменш ліквідними є такі балансові статті як «Нематеріальні активи», «Основні засоби», «Довгострокові фінансові інвестиції» та інші, які згруповані в I розділі активу Балансу.

Найбільш ліквідними є статті «Грошові кошти та їх еквіваленти», «Дебіторська заборгованість», «Виробничі запаси», «Інша дебіторська заборгованість».

Статті пасиву балансу групуються і розміщуються зверху вниз за ознакою зменшення часу, необхідного для повернення боргів. Тобто спочатку розташовуються статті, які потребують найбільшого часу для їх погашення, наприклад «Статутний капітал», «Пайовий капітал», «Довгострокові кредити банків», а в IV розділі пасиву Балансу «Поточні зобов'язання»

І.А. МАТВЄЄВ, магістрант НТУ «ХП»

ОБЛІК ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Оплата праці є складною соціально-економічною категорією, до якої належать базова заробітна плата, бонуси, преміальні та інші виплати, залежні від результатів діяльності, а також соціальний пакет (медичне страхування, путівки тощо).

Від обраної облікової політики залежить розмір фонду оплати праці робітників. Формування фонду оплати праці на сучасному підприємстві здійснюється відповідно до кількості працівників, які беруть участь у виробничому процесі, рівня їхньої кваліфікації, трудової участі, повноважень, рівня оплати праці тощо. При цьому обов'язково враховуються вимоги законодавства, які регламентують величину мінімальної заробітної плати, оплату відпусток, понадурочних годин, роботи в нічний час, святкових та неробочих днів, виплату допомоги з тимчасової непрацездатності тощо.

Фонд заробітної плати згідно з чинною інструкцією органів статистики включає не лише фонд оплати праці, що належить до поточних витрат підприємства, а й виплати за рахунок коштів соціального захисту і чистого прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства. Найбільшу частку в